BIZNES I WYDARZENIA

Wesprzeć małe spółki w pozyskiwaniu zdrowego finansowania

Z Wojciechem Napiórkowskim, dyrektorem zarządzającym Aktywami w Origin TFI rozmawiała Katarzyna Mazur.

Jak pokrótce opisałby Pan sytuację panująca dziś na rodzimym rynku kapitałowym?
Trzeba sobie szczerze powiedzieć, że sytuacja panująca obecnie na polskim rynku kapitałowym nie nastraja optymistycznie. Warto zauważyć, że fundusze emerytalne z racji suwaka mają konieczność sprzedaży akcji. Z drugiej strony na rynku Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych (TFI) po sytuacji związanej z firmą GetBack klienci wycofują pieniądze, co potęguje spadki na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie. Zauważalny, jedyny realny popyt stanowią inwestorzy zagraniczni oraz inwestorzy strategiczni, którzy sukcesywnie przejmują niedoszacowane spółki i zdejmują je z warszawskiego parkietu.

Dużo mówi się o znaczeniu i roli rynku kapitałowego w procesach gospodarczych. Jak teoria ma się do rzeczywistości?
Niestety w obecnej sytuacji rynkowej rola warszawskiej giełdy, jako dostawcy kapitału przeznaczonego na rozwój spółek oraz sposobu na bogacenie się ogółu Polaków poprzez inwestycje w akcje bądź w fundusze, praktycznie nie istnieje. Dziś więcej spółek schodzi z GPW, niż na nią wchodzi. Zdecydowanie brakuje kapitału, a nowe regulacje MAR absolutnie nie zachęcają właścicieli spółek publicznych do ich utrzymywania na regulowanym rynku. Nie znajdują żadnych korzyści, tylko wciąż rosnące wymogi i coraz większą odpowiedzialność.

Po czyjej stronie powinno, w Pana ocenie, leżeć zadanie edukowania Polaków o możliwościach rynku kapitałowego?
Przede wszystkim powinna się tym zajmować szkoła – i to już od końcowych lat szkoły podstawowej. W Polsce doskonale uczą, jak rozmnaża się sosna czy pantofelek, wiemy co do miesiąca, kiedy były znaczące bitwy w Europie czy w Polsce kilkaset lat temu. Natomiast mało kto, a w zasadzie nikt, nie uczy tego, co to jest procent składany, czym jest rynek kapitałowy, giełda i jak się na niej inwestuje. Ani równie ważnej rzeczy, czyli jak założyć firmę i jak pozyskać pierwsze pieniądze na funkcjonowanie biznesu. Dodatkowo o rozwój całego rynku musi dbać rząd. Pozostaje zadać pytanie, jak może prawidłowo rozwijać się rynek kapitałowy i giełda w Polsce, jeżeli najwyżsi rangą urzędnicy poprzedniej ekipy rządzącej porównują ją do kasyna. Absolutnie wierzę, że to, co robi obecny rząd z rozpoczęciem programu pracowniczych planów kapitałowych i inwestycjami w rynek funduszy venture capital, jest krokiem we właściwym kierunku. Wreszcie podejmowane są ruchy, które mogą skierować oszczędności Polaków na rynek kapitałowy i zasilić polskie rodzinne, dynamicznie rozwijające się firmy. Tak to działa we wszystkich krajach rozwiniętych, które osiągają sukcesy gospodarcze.

Czyli pozytywnie ocenia Pan przedstawioną przez ministerstwo rozwoju strategię dla polskiego rynku kapitałowego?
Obecny rząd wraz z rozpoczęciem programu pracowniczych planów kapitałowych i inwestycjami w rynek funduszy venture capital zrobił krok we właściwym kierunku jeżeli chodzi o budowanie reputacji i przyszłość rodzimego rynku kapitałowego.

Wg deklaracji ministerstwa rozwoju do 2020 roku powinno zniknąć 20 największych barier dla rozwoju rynku kapitałowego. Jakie Pan dostrzega bariery i czy widzi Pan szanse na ich usunięcie?
Zdecydowanie bardzo ważne jest zakończenie reformy Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE) i prywatyzacja ich aktywów. Niestety, bierność rządzących i brak wiążących decyzji powodują rosnącą niepewność na rynku. Myślę, że zniesienie tzw. „podatku Belki" od inwestycji w akcje będzie dobrym kierunkiem i spowoduje, że na rynek kapitałowy może zostać przekierowana duża część oszczędności osób prywatnych. Barierą może być brak możliwości inwestowania w fundusze venture capital i private equity przez OFE. Na szczęście, przy odrobinie dobrej woli można to zmienić jednym rozporządzeniem, ustanawiając limity i nie zabierając PTE opłaty za zarządzanie w przypadku dokonywania takich inwestycji. Kolejną szansę widzę w uruchomieniu REIT-ów, co pozwoli zarówno funduszom emerytalnym, jak i indywidualnym inwestorom, mieć ekspozycje na najwyższej jakości aktywa nieruchomości biurowych i komercyjnych.

Wybór źródeł finansowania przedsięwzięć biznesowych to jeden z ważniejszych procesów decyzyjnych stojących współcześnie przed zarządzającymi. Czy wiedza o możliwościach, jakie daje rynek kapitałowy, daje szansę na podejmowanie tych decyzji w sposób trafny?
Bardzo często to właśnie sposób finansowania oraz zarządzanie długiem decydują o powodzeniu lub porażce nawet najbardziej innowacyjnego i ciekawego modelu biznesowego. Wiele polskich rodzinnych firm zbudowanych na początku lat 90. XX wieku stoi przed dylematem – co dalej? Tutaj z pomocą przychodzi rynek kapitałowy z szerokim wachlarzem możliwości pozyskiwania finansowania. Dlatego wiedza specjalistów, którzy mogą wesprzeć właściciela w tym procesie zdobycia kapitału, jest nieoceniona.

Jakie narzędzia rynku kapitałowego Pan, jako ekspert, uważa za interesujące dla przedsiębiorców?
Najbardziej zrozumiałym instrumentem dla polskiego przedsiębiorcy jest kredyt bankowy. Emisje obligacji na rynku publicznym czy prywatnym również w ostatnich latach dobrze się rozwijały. Emisja akcji celem pozyskania pieniędzy też jest możliwa. Mamy w Polsce dobrze rozwinięty rynek funduszy private equity. Powstaje coraz więcej funduszy venture capital. Oczywiście cały czas pozostaje warszawska giełda, aczkolwiek w ostatnim czasie na parkiecie widzę tam niestety więcej wad niż zalet dla aktywnych przedsiębiorców chcących pozyskać kapitał na rozwój własnego biznesu.

Coraz zamożniejsze polskie społeczeństwo i coraz lepiej radzący sobie przedsiębiorcy szukają alternatywnych źródeł inwestowania. Czy zaangażowanie przedsiębiorców w budowanie choćby własnych kolekcji sztuki, może stanowić formę lokowania kapitału, czy jest raczej działaniem czysto wizerunkowym?
Niestety rynek dzieł sztuki w Polsce jest wciąż stosunkowo płytki. Dlatego też trudno o uzyskanie porównywalnych cen. To, że jeden obraz danego artysty uzyskał cenę x nie znaczy, że pozostałe również będą podobnie wycenione. Jest tu zatem duży element uznaniowości bazujący na aktualnych trendach i modach, nie mający często odzwierciedlenia w długookresowych wycenach. To na pewno dziś jest rynek dla osób znających się na sztuce i z dużym doświadczeniem. Dlatego nie polecałbym go początkującym inwestorom. Alternatywą jest kupowanie młodych artystów, którzy po prostu się nam podobają. Tutaj za stosunkowo niewielkie nakłady możemy w przyszłości uzyskać niemałe zyski.

> Myślę, że podstawa zarządzania ryzykiem to dywersyfikacja. Nikt nie powinien lokować wszystkich swoich aktywów w instrumenty jednego emitenta, gdyż po prostu różne rzeczy mogą się wydarzyć.

Zarządzanie ryzykiem to dziś bardzo popularny termin. Tylko czy rzeczywiście możliwe jest zarządzanie ryzykiem w procesie inwestycyjnym?
Myślę, że podstawa zarządzania ryzykiem to dywersyfikacja. Nikt nie powinien lokować wszystkich swoich aktywów w instrumenty jednego emitenta, gdyż po prostu różne rzeczy mogą się wydarzyć. Ludzie młodzi na pewno więcej pieniędzy powinni lokować w akcjach i funduszach venture capital, bo tam zainwestowany pieniądz w długim okresie może dać doskonałe zwroty. Osoby starsze natomiast powinny inwestować w obligacje skarbowe i fundusze rynku pieniężnego, gdzie płynność i bezpieczeństwo są najwyższe. To, co dzisiaj jest dla mnie zupełnie niezrozumiałe, to bierność banków, które nie zachęcają klientów do lokowania pieniędzy w akcje spółek dywidendowych czy funduszy dywidendowych, gdzie stopy zysków kilkukrotnie przewyższają oprocentowanie lokat bankowych. Mamy absolutną awersję do ryzyka, a notowania małych dynamicznych spółek są jedne z najniższych w historii.

Można się, w Pana ocenie, nauczyć technik podejmowania decyzji inwestycyjnych?
Oczywiście, że można. Niestety, zabiera to dużo czasu i wymaga wiele samodyscypliny oraz ciągłego uczenia się, ale można.

Giełda powinna łączyć poszukujących kapitał z potrzebującymi go. Czy w Polsce ma to rzeczywiście miejsce? Jeśli nie, jak obudzić tę istotną funkcję GPW?
Zdecydowanie tak. Tak też postrzegam rolę GPW wspierającą rozwój gospodarki i dającą wparcie kapitałowe dla rodzimych biznesów. Dzisiaj małe spółki są pozbawione kapitału. Nadrzędnym interesem nas wszystkich powinno być wsparcie ich w pozyskaniu zdrowego finansowania. Ważna jest promocja funduszy małych spółek, tak aby zapewnić opłacane ze wspólnej puli raporty analityczne.